

NIEUWSBRIEF

De Varkenspraktijk

OUT OF THE BOX

Wist u dat?

Het wilde zwijn blijft de eerste dagen na werpen bij haar biggen in het nest. De dagen hierna blijven alleen de biggen in het nest, terwijl het moederzwijn op zoek gaat naar voedsel. Vanaf één week na de geboorte gaan de biggen met hun moeder mee en na tien dagen sluiten ze aan bij de groep.

Het daadwerkelijke **spenmoment is variabel** tussen de verschillende biggen in een toom. Dit moment varieert van 9 tot 17 weken. De biggen die het **meeste melk** krijgen **stoppen het laatst** met melk drinken.

Ook bij andere diersoorten zie je dat het spenmoment variabel is. Bij de mens maakt veelal de moeder de keuze. Wat vaak genoemd wordt als advies is om het ontzeggen van de borstvoeding **geleidelijk te laten verlopen**. Eigenlijk komt dit op hetzelfde neer als wat wij bij onze varkens willen bereiken. Namelijk dat een big geleidelijk minder melk opneemt en daarnaast went aan de opname van vaste voeding. Het uiteindelijke doel is dat een big **op het moment van spenen voldoende biggenvoer** op kan nemen.

Een verse nieuwsbrief gevuld met actuele onderwerpen! Wij vinden het leuk u op de hoogte te houden van ontwikkelingen in de sector: in deze nieuwsbrief leest u meer over het Nationale PRRS Plan en de Focusgroep Bigvitaliteit.

Ook willen we graag bijdragen aan het overbrengen van kennis aan de medewerkers op uw bedrijf. Op pagina 3 vindt u meer informatie over opleidingen die wij kunnen verzorgen voor uw medewerkers.

En een oproep om jullie *out of the box* **afleidingsmateriaal** te delen met ons en andere varkenshouders!

- Nationaal PRRS plan
- Wélzijn! *Out of the box*
- Test je kennis!
- Opleiding medewerkers
- Focusgroep Bigvitaliteit
- Even voorstellen: Anton

Nationaal PRRS-plan

Jan Paul Langens

Varkensarts De Varkenspraktijk, locatie Oss

Sinds de introductie in 1991 heeft de varkenssector in Nederland veel problemen met Abortus blauw of PRRS, wat staat voor Porcine Respiratory and Reproductive Syndrome. De eerste naam verwijst naar de blauwe oren die we regelmatig zien bij biggen met een PRRS infectie. De tweede naam geeft aan dat het virus problemen kan veroorzaken zowel op luchtwegniveau als op het gebied van vruchtbaarheid.

Net als bij de Corona epidemie was er bij de eerste introductie van PRRS massale ziekte en gedurende de jaren daarna is het naar een endemische status (virus nog aanwezig, maar minder agressief omdat veel dieren afweer hebben) overgegaan. Spreiding van het virus kan gaan via dieren, transport, kadavers, materialen, personen en de lucht. De financiële schade is enorm. Er worden schattingen gemaakt van 100 tot 200 euro per zeug bij een acute uitbraak en 5 tot 10 euro per vleesvarken, maar de mentale schade is zo mogelijk nog groter. Ook veroorzaakt een PRRS infectie, direct en indirect, een hogere inzet van antibiotica.

Op bedrijfsniveau zijn er in de loop der jaren al veel acties ondernomen om de circulatie van PRRS te verlagen of helemaal vrij van PRRS te worden. Denk hierbij aan overlegbeleid, bedrijfs-structuur, depop/repop, partiële herdclosure en natuurlijk ook vaccinatie. Daarmee heeft menig bedrijf de infectie beheersbaar gemaakt, maar uitbraken treden nog regelmatig op. Eén van de risicofactoren is de directe omgeving. Enkele jaren geleden is in Noord-Nederland al eens een project gestart om daar een gebied PRRS-vrij te maken. Alhoewel dat toen niet tot het einde is doorgezet, is er wel veel ervaring mee opgedaan.

CoViVa, Coalitie Vitale Varkenshouderij (zie website Vitale Varkenshouderij) heeft als één van hun speerpunten genoemd: een Prrs-vrij Nederland in 2050. Dierenartspraktijken, farmaceuten, de Gezondheidsdienst voor Dieren en andere marktpartijen gaan de uitdaging aan om mee te werken aan een PRRS-vrij Nederland.

In de zomer van 2022 is de GD het 'Nationaal PRRS-plan voorlopersgroepen' gestart. In dit project werkt de GD samen met 7 dierenartsenpraktijken. Al deze praktijken hebben weer 7 varkensbedrijven aangedragen.

De praktijken hebben met GD de doelstellingen besproken. Aan de hand daarvan hebben begeleidende dierenartsen met hun varkenshouders een plan van aanpak opgesteld om hun eigen bedrijf PRRS vrij te maken.

Op de deelnemende bedrijven wordt regelmatig bloedonderzoek gedaan, een biosecurity scan uitgevoerd en wordt er ook naar de mentale drijfveren van varkenshouders gekeken (waarom vinden zij PRRS-vrij worden belangrijk?).

De bevindingen na 1 jaar zijn dat er een groot verschil is in PRRS-status tussen de bedrijven. Per bedrijf is een maatwerkplan nodig om PRRS-vrij te kunnen worden. Een totale aanpak (management, huisvesting, (interne) biosecurity etc.) is noodzakelijk voor een goed resultaat. Waarbij de medewerking van alle betrokkenen cruciaal is om PRRS-vrij te kunnen worden.

De mensen binnen het project zijn enthousiast bezig en hebben geloof in een gunstig eindresultaat. Wel lopen ze tegen uitdagingen aan die niet altijd op korte termijn op te lossen zijn.

Meld je aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van voortgang van het project: www.gddiergezondheid.nl. Lees [hier](#) het volledige artikel over het Nationaal PRRS plan.

Wélzijn!

De uitdaging om geschikt afleidingsmateriaal te vinden is groot. Het moet aan meerdere voorwaarden voldoen; eetbaar, kauwbaar, wroetbaar en afbreekbaar. Hiernaast is het nog van belang hoe lang iets interessant is en of er meerdere dieren tegelijk gebruik van kunnen maken. We komen onderweg uiteraard veel verschillende vormen van afleidingsmateriaal tegen. Steeds vaker zien we nieuw materialen of

voorwerpen voorbij komen. Een belangrijk aandachtspunt voor 'out-of-the-box-afleidingsmateriaal' is veiligheid. Uiteraard moet het veilig zijn voor het varken, maar minstens net zo belangrijk is dat het verantwoord moet zijn voor de rest van de voedselketen.

Heeft u afleidingsmateriaal wat niet standaard is en wilt u dat met ons en de lezers van deze nieuwsbrief delen? Stuur dit naar ons, dan zullen we dat in de volgende nieuwsbrief delen.

Test je kennis!

In de praktijk komen we met regelmaat interessante beelden tegen. Weet u waar we bij de bovenstaande foto mee te maken hebben?

- A. Te lange staart
- B. Hermafrodit
- C. Huidbeschadigingen

Klik [hier](#) voor het juiste antwoord!

Opleiding medewerkers

Het is weer een tijdje geleden dat de [vaccinatiecursus](#) is gegeven. Wij bieden deze cursus opnieuw aan. Het is mogelijk om dit samen met uw medewerkers op het bedrijf te doen. Een andere optie is om aan te sluiten bij een van de cursussen die wij op een centrale locatie verzorgen. Na het afronden van deze cursus ontvangen deelnemers een vaccinatiecertificaat.

Daarnaast bieden we ondersteuning bij de [opleiding van personeel](#). Ook hierbij is de vorm flexibel: op het bedrijf of juist centraal samen met medewerkers van andere bedrijven. Mogelijke onderwerpen zijn biestvoorziening of het speenproces.

Deze cursussen worden op aanvraag gegeven. De locatie van de centrale bijeenkomsten zal afhankelijk zijn van de wensen van de deelnemers.

Neem contact op met uw eigen dierenarts voor meer informatie.

Focusgroep Bigvitaliteit

Begin 2018 is de **Focusgroep Bigvitaliteit** opgericht bestaande uit dierenartsen en vertegenwoordigers uit dier-voederindustrie en fokkerij-organisaties.

Dit zijn erfbetreders die de praktijk goed kennen en zeugenhouders adviseren.

Het **hoofddoel** van de Focusgroep Bigvitaliteit is de opgedane kennis te vertalen naar de zeugenhouders. Als onderdeel hiervan verzamelt de groep vragen en knelpunten uit de praktijk en gaan ze samen aan de slag met het formuleren en oplossen van deze vragen en knelpunten.

Sinds de oprichting in 2018 is varkensdierenarts **Miranda** actief lid van deze focusgroep.

In het eerste jaar is er gestart met het meetbaar maken van bigoverleving door middel van het ontwikkelen van de **bigvitaliteitsindex**.

Deze index kan als benchmark gebruikt worden om uw bedrijf te vergelijken met andere bedrijven in Nederland. De uitkomst vertelt of u beter, gemiddeld of slechter presteert dan het gemiddelde varkensbedrijf in Nederland.

Momenteel wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van de **Vitale Big Box (VBB)**.

De VBB wordt gevuld met hulpmiddelen om in beeld te brengen welke bedrijfsprocessen geoptimaliseerd moet worden om bigvitaliteit te verbeteren. Ook zitten er middelen in om de betreffende bedrijfsprocessen daadwerkelijk te verbeteren.

Op dit moment zit de VBB nog in de ontwikkelingsfase en wordt op een aantal zeugenbedrijven getest of men bij de juiste bedrijfsprocessen uitkomt en alle praktische zaken voldoet.

De leden van de focusgroep Bigvitaliteit adviseren de GD bij de ontwikkeling van de VBB.

Gezamenlijk wordt deze box zo stapsgewijs gevalideerd en klaargemaakt voor gebruik op uw bedrijf.

Even voorstellen

Ik ben *Anton van Gestel*. Ik ben opgegroeid op een boerderij met melkkoeien en vleesvarkens en woon al geruime tijd in Diessen met mijn vrouw en kinderen.

Ik ben in 1997, tijdens de varkenspest, begonnen als dierenarts in de praktijk in Diessen en was werkzaam in de landbouwhuisdieren (rund-vee en varken). Naarmate de

tijd verstreek heb ik mij steeds meer toegelegd op de varkenshouderij. Ik vind dit nog steeds een vooruitstrevende sector.

Sinds 1 januari 2023 ben ik voor de Varkenspraktijk werkzaam vanuit de locatie Diessen. Ik wil me blijven inzetten om er mede voor te zorgen dat we trots kunnen blijven op de varkenshouderij (in Nederland).